הלכה · משנה תורה · מפרשים · משנה למלך · ספר שופטים

משנה למלך על משנה תורה, הלכות ממרים

רבי יהודה רוזאניס

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה למלך על משנה תורה, הלכות ממרים

רבי יהודה רוזאניס

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-למלך-על-משנה-תורה-הלכות-ממרים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ד 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
פרק ה 4
הלכה א 4
הלכה ט 5
פרק ו 5
הלכה א 5
הלכה ג 5
הלכה ז 5
פרק ז 6
הלכה ז 6
הלכה ח 6

פרק ד

הלכה א

וכן אם חלק עליהם בגזרה מן הגזירות וכו'. כתב מרן בכ"מ דבר זה פשוט בעצמו וכו'. ומאי דפשיטא ליה למרן פשיטא ליה להרמב"ן בהפך שכתב בשרשי המצות שורש ראשון ודבר ברור הוא שאינו נעשה זקן ממרא על של דבריהם כלל. והרבה להשיב על רבינו וכתב בסוף דבריו שאם קידש אדם בחמץ משש שעות ולמעלה ובא אחר וקדשה בקדושין גמורים והורה הזקן שהיא מותרת לראשון ואסורה לשני ולכל אדם והם הורו שהיא אשת השני אע"פ שהתיר דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ממש כיון שאין מחלוקתם אלא מחמת של דבריהם אינו נעשה זקן ממרא דלא קרינן ביה על פי התורה ע"כ:

הלכה ב

ולדברי האומר טמא אם נכנס או אכל במזיד כו'. התוס' פרק הנחנקין (דף פ"ז) ד"ה בפלוגתא חולקים על זה וס"ל דאין זקן ממרא חייב אלא בדבר שעל שגגתו חייב חטאת קבועה וטומאת מקדש וקדשיו הוא בעולה ויורד אך רש"י שם ס"ל כרבינו ז"ל יע"ש. (א"ה עיין בתוס' דיבמות):

פרק ה

הלכה א

המקלל אביו ואמו וכו'. גרסינן בפרק הנחנקין (דף פ"ה) איש איש אשר יקלל את אביו לרבות בת טומטום ואנדרוגינוס דברי ר' יאשיה ורבי יונתן לא דריש איש איש משום דדברה תורה כלשון בני אדם. ובפ"ד דסוטה (דף כ"ד) אמרינן איש איש לרבות שומרת יבם דברי ר' יאשיה ור' יונתן האי איש איש מאי עביד ליה לרבות אשת חרש כו'. הרי דאף רבי יונתן דריש איש איש ולא קאמר דברה תורה כלשון בני אדם ובפ' השוחט והמעלה (דף ק"ז) אמרינן דלר"ש איש איש אשר ישחט אתא לרבות השוחט להדיוט ואיש איש אשר יעלה לרבות שנים שאחזו באבר והעלו ור' יוסי ס"ל בתרוייהו דברה תורה כו'. ובסנהדרין (דף נ"ו) אמרינן דאיש איש דברכת השם אתא לרבות עכו"ם אליבא דר"מ ולרבנן דברה תורה כו'. ובדף נ"ז אמרינן איש איש דכתיב גבי עריות לרבות את העכו"ם ומוקמינן לה התם כחכמים ור"מ אליבא דר"ע לא דריש איש איש לרבות עכו"ם וע"ש בתוס' ד"ה וחכמים. ובפ' יוצא דופן (דף מ"ד) איש איש לרבות בן יום אחד שמטמא בזיבה דברי ר' יהודה ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקא אומר דברה תורה כו' ומייתי

לה בפ' בנות כותים (דף ל"ב) ובר"פ הערל אמרינן ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר איש איש לרבות את הערל ובדף ע"א אמרינן ור"מ האי איש איש מאי עביד ליה דברה תורה כו'. וזה סותר מאי דאמרינן בסנהדרין (דף נ"ז) דר"מ אליבא דר"ע לא דריש איש איש ובאותה סוגיא מוכח דמאן דדריש בחד דוכתא איש איש דריש בכולהו שהקשו לרב יוסף דאמר על שלש עבירות ב"נ נהרג אי משום דאיתרבאי מאיש איש ע"ז נמי אתרבי מאיש איש. וכ"כ התוס' שם בד"ה וחכמים וע"ש. ובת"כ איש איש אשר יאכל כל דם א"ר אליעזר ברבי שמעון להביא ולד ישראל מן הגר ומן העבד איש איש אשר יצוד אין לי אלא הצד לקח ירש ניתן לו במתנה מנין ת"ל איש איש. ותו אמרינן בפרק בתרא דנזיר (דף ס"ב) ומייתי לה בפ"ק דתמורה (דף ב') איש איש לרבות את העכו"ם שנודרים נדרים ונדבות כישראל (א"ה עיין במ"ש הרב המחבר פ"ו מהל' דעות הלכה ז' באריכות יע"ש):

הלכה ט

אבל בנו מן השפחה ומן הכותית אינו חייב וכו'. (א"ה משנה ביבמות פ' כיצד הביאה מרן בכ"מ ומכאן הוכיח הרב המחבר ז"ל דממזר חייב על קללת אביו ואמו כמבואר בדרשותיו בדרך מצותיך דף ע"א ע"ד יע"ש):

פרק ו

הלכה א

כבוד אב ואם מצות עשה. (א"ה עיין בדרשות הרב המחבר בדרך מצותיך דף ס"ג):

הלכה ג

היה שם אביו או שם רבו וכו'. (א"ה עיין בדרשות הרב המחבר בדרך ענוים (ל"ו.) מה שחילק בזה):

הלכה ז

עד היכן כיבוד אב ואם וכו'. ז"ל הטי"ד סי' ר"מ כתב הרמ"ה הא דבארנקי של בן מצי לאכלומיה דוקא מקמי דשדייה לים דאפשר דמימנע ולא שדי ליה אבל בתר דשדייה אסור לאכלומיה דמאי דהוה הוה כו' ודוקא לאכלומיה אבל למתבעיה בדינא שרי למתבעיה ע"כ. והא דכתב הרמ"ה דשרי למתבעיה בדינא הוא דוקא כפי סברתו דאית ליה דמקמי דשדייה לא שרי להכלימו מש"ה כתב דלאחר דשדייה נהי דאסור להכלימו מ"מ שרי לתובעו בדין אך למאן דאית ליה דאף מקמי דשדייה אסור להכלימו גם לבתר

דשדייה אינו יכול לתובעו כ"כ בתשובת המנהיר סימן קל"ו ואין דבריו נראים בעיני ודו"ק:

פרק ז

הלכה ז

כיצד דנין בן סורר ומורה כו'. אני תמיה על רבינו ז"ל דלמה לא הביא דעיר שאין בה זקנים אין נעשה בה בן סורר ומורה משום דבעינן זקני עירו וליכא וכדאיתא בהך סוגיא. (א"ה הוזכרה סוגיא זו בדברי הרב המחבר פ"ט מהל' רוצח הלכה ד' יע"ש):

הלכה ח

ואם מחלו לו אביו ואמו קודם שיגמר דינו פטור. ראיתי לרש"י ז"ל בפ' הנחנקין (דף פ"ח) שכתב בן סורר ומורה אף לאחר שהתרו בו וקלקל והלקוהו וחזר וקלקל אם רצו למחול ולא הביאוהו לב"ד מוחלין לו שהכתוב תלה בהם ותפשו בו. ונראה מדבריו דדוקא קודם שהביאוהו לב"ד יש בידם למחול אבל משהביאוהו לב"ד אף שעדיין לא נגמר דינו אין בידם למחול לפי שכבר נתקיים הכתוב שאמר ותפשו בו בהבאתם לב"ד וזה הוא הפך מ"ש רבינו. וראיתי למרן שרצה לתת טעם למ"ש רבינו משנגמר דינו אינם יכולים למחול משום דמשנגמר דינו גברא קטילא הוא ואעיקרא דדינא על הראשונים אנו מצטערים דמנ"ל לרבינו דאף לאחר שהביאוהו לב"ד שיכולין למחול. שוב ראיתי שדברי רבינו הם תלמוד ערוך בירושלמי פ' בן סורר שהביאו שם מימרא דר' יאשיה והקשו עלה ולא מתניתא היא היה אביו רוצה ואמו אינה רוצה אמו רוצה ואביו אינו רוצה כו' סברין מימר עד שלא עמד בדין אתא מימר לך ואפילו עמד בדין ובשלא נגמר דינו אבל אם נגמר דינו לא ע"כ. הרי דברי הירושלמי ברור מללו כדברי רבינו כדמותם כצלמם ויש לתמוה על רש"י איך לא השגיח בדברי הירושלמי הללו וצ"ע: סליקו להו הלכות ממרים בס"ד